

Αριθμητικά

Αριθμητικά είναι οι λέξεις που **φανερώνουν αριθμούς**. Χρησιμοποιούμε τα αριθμητικά για να δείξουμε **ποσότητα, σειρά, από πόσα μέρη αποτελείται κάτι, πόσες φορές μεγαλύτερο** είναι κάτι από κάτι άλλο, **μονάδες που αποτελούν ένα σύνολο**.

Δες τα παρακάτω παραδείγματα:

1. – Νίκο, αγόρασε **δέκα** εισιτήρια για το λεωφορείο.
2. Στο Μαραθώνιο βγήκε **δέκατος** στη σειρά.
3. Το δέκαθλο είναι ένα **δεκαπλό** άθλημα, αποτελείται δηλαδή από **δέκα** αθλήματα.
4. Οι φόροι που πληρώνω είναι **δεκαπλάσιοι**, είναι δηλαδή **δέκα** φορές περισσότεροι από αυτούς που πλήρωνα πριν από μερικά χρόνια.
5. – Πόσα εισιτήρια είπες; Καμιά **δεκαριά** φτάνουν;
– Ναι, μια **δεκάδα** είναι αρκετά.

Στα παραπάνω παραδείγματα οι λέξεις: **δέκα, δεκαριά / δεκάδα, δέκατος, δεκαπλό, δεκαπλάσιος** αναφέρονται στον αριθμό **10**, γι' αυτό και λέγονται **αριθμητικά**.

Υπάρχουν πέντε κατηγορίες αριθμητικών:

1. **Απόλυτα** (δηλώνουν **ποσότητα**), π.χ. ένα, δύο, τρία...δέκα...
2. **Τακτικά** (δηλώνουν **σειρά**), π.χ. πρώτος, δεύτερος, τρίτος... δέκατος...
3. **Πολλαπλασιαστικά** (δηλώνουν **από πόσα μέρη αποτελείται** κάτι), π.χ. απλό, διπλό, τριπλό... δεκαπλό...
4. **Αναλογικά** (δηλώνουν **πόσες φορές μεγαλύτερο** είναι από κάτι άλλο), π.χ. διπλάσιο, τριπλάσιο... δεκαπλάσιο...
5. **Περίληπτικά** (δηλώνουν **μονάδες που αποτελούν ένα σύνολο**), π.χ. δυάδα, τριάδα... δεκάδα/δεκαριά...

Τα αριθμητικά μπορεί να είναι **επίθετα** ή **ουσιαστικά**

Αριθμητικά επίθετα είναι: Τα **απόλυτα**, τα **τακτικά**, τα **πολλαπλασιαστικά** και τα **αναλογικά** αριθμητικά.

Αριθμητικά ουσιαστικά είναι τα **περιληπτικά** αριθμητικά .

Τι να θυμάμαι όταν γράφω

- Τα απόλυτα αριθμητικά **μέχρι το είκοσι** γράφονται ως **μία λέξη**: δεκαέξι, δεκαεφτά. Από το **είκοσι ένα** και πάνω γράφονται ως ξεχωριστές λέξεις: δεκαεφτά αλλά σαράντα οκτώ, τέσσερις χιλιάδες πεντακόσια ενενήντα εννέα.
- Τα τακτικά αριθμητικά από το **δέκατος τρίτος και μετά** γράφονται ως **ξεχωριστές λέξεις**: δέκατος τρίτος, εικοστός πέμπτος.
- Γράφονται με δύο **-νν-** το **εννέα/εννιά** και όσα αριθμητικά παράγονται από αυτό και **περιέχουν ολόκληρη τη λέξη εννέα/εννιά** (εννιακόσιοι, εννιαπλάσιος αλλά ενενήντα, ένατος, εννηκοστός).
- Τα σύνθετα αριθμητικά που έχουν **δεύτερο συνθετικό** τη λέξη **μισός** γράφονται με **-ι**.

Δεν ακολουθούν τον κανόνα και **γράφονται με -η** όσα έχουν **πρώτο συνθετικό** το αρσενικό **ένας** και το θηλυκό **μία**: ενάμισι ευρώ, δύομισι κιλά, τεσερισημισι ώρες, εφτάμισι τόνοι, αλλά **μιάμιση** ώρα, **ενάμισης** τόνος.